
Den dissekerte rytter

FORSIDEBILDET

Foto Øivind Larsen 2000

Hvis du er turist i Paris og akkurat er kommet ut fra den obligatoriske rundgang i Notre Dame, har du to valg: Enten følge strømmen i retning Louvre og andre nødvendigheter, eller du kan vise deg som den *connaissanceur* du i virkeligheten er, stoppe opp ved fortauskanten og vente på buss nr. 24. På den står det *École vétérinaire*, og det er dit du skal.

Veterinærhøgskolen i Alfort, like utenfor Paris, ble opprettet i 1765. Dette var i en tidsalder da hester var av meget stor betydning i samfunnet. Det vokste frem en veterinærmedisinsk vitenskap på denne tiden, og hestens sykdommer og hesterasesenes

utvikling stod sentralt. Når du kommer inn gjennom porten i muren som omgir det store høyskoleområdet, vil du kunne se at den gamle hovedinteresse fortsatt er aktuell. Kanskje ser du f.eks. en gruppe studenter som instrueres i eksteriørbedømming av hest.

Du skal imidlertid bortover til høyre mellom de gamle bygningene og opp i annen etasje i en av dem, der du finner Musée Fragonard, en ganske spektakulær samling anatomiske preparater av dyr og mennesker. Samlingen er oppkalt etter sin opphavsmann Honoré Fragonard (1732 – 99), av ettertiden ofte forvekslet med sin kjødelige fetter, maleren Jean-Honoré Fragonard (1732 – 1806).

Den kirurgutdannede Fragonard var anatomiprofessor og direktør ved veterinærhøyskolen i Lyon, og overtok som anatomiprofessor og sjef ved den nye skolen i Alfort i 1765, inntil han sluttet etter interne stridigheter i 1771. Sammen med sine elever fremstilte han et stort antall preparater for undervisningsformål, og det er et utvalg av disse som nå kan sees i veterinærhøyskolens museum. Fragonard fortsatte imidlertid å fremstille preparater privat. Han brant for sin store idé om å opprette et nasjonalt anatomikabinett for å fremme medisinsk og kirurgisk forskning. I 1794 ble han i den anledning oppnevnt som medlem av en kommisjon som skulle registrere hva som fantes i forskjellige samlinger. Men han ble skuffet, for det ble ikke noen sentral institusjon likevel.

Preparatene i veterinærhøyskolens museum er ganske frapperende i sin detaljrikdom og nitide utførelse. I tillegg kan man merke at det er tatt kunstneriske hensyn til hvordan de er oppstilt og hvilke positurer de inntar. Fragonard benyttet en teknikk der de ferske preparatene først ble konservert ved tørking, deretter mettet med alkohol i tilknytning til disseksjonen. Så ble de formet i riktig stilling, støttet opp med et rammeverk av tre, varmet opp slik at spriten fordampet, hvoretter de herdnet. Preparatene ble så satt inn med en meget effektiv konserverende ferniss, men oppskriften på den tok Fragonard med seg i sin grav.

Preparatet som vises på Tidsskriftets forside er regnet som et høydepunkt i samlingen. På en dissekert hest sitter en dissekert rytter – i en positur som for en av tidens mange rytterstatuer. Dette preparatet alene er begrunnelse nok for å ta turen til Alfort. Men der er også mye annet å se.

Musée Fragonard er selvfølgelig mest for de spesielt interesserte, så det lønner seg å sjekke åpningstidene på forhånd. Dette gjøres enklest ved å taste www.vet-alfort.fr/ på Internett. Da får man både oppdaterte opplysninger og mer informasjon om skolen og museet.

God tur til Paris!

ØivindLarsen

Publisert: 30. april 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.